

להשכיר לנו. מכל דירה הייתי חוזרת הביתה עם סיפור. **כיצד את מסבירה את ההתייחסות המעט היחסית של אותה מזכירה שהתחזקה לצרות בבית-מזון?**

את צריכה להבין את זה. ההלם היה נורא. הבחורה פתחה את הדלת וראתה רוחות עם גלאביות. בטח היו אלה אורחים במלון, או המשרתים. אבל היא פשוט נכנסה להיסטריה. ממילא היא היתה במתח נורא. יותר מזה, אחד מהעיתונאים הפריז מדונות שלנו סיפר לי, שהוא גר במלון בשפארד. שאלתי אותו איך הוא גר במלון שבו אינו יכול להשתמש בטלפון. הרי הוא עיתונאי! הוא ענה לי שהוא גר עם כי המלון קרוב לשגרירות האמריקאית, ואם קורה משהו הוא צריך רק לעבור את הגדר.

אני מעולם לא חשבתי על זה. אבל אותה מוכיחה פשוט נכנסה להיסטריה, ועד שאחד מאנשי צוות השגרירות לא בא. היא ליהד והחזיקה לי זה לא יכול כל הלילה, היא לא נהוגה. את זה לא בשל היה לקרות. אני מעולם לא הרגשתי פחד במצויים.

כך? האם אינך פוחדת בדרך?

בלילה אני מתה מפחד בכל מקום, אפילו בבית. אבל במצויים קרה לי דבר מופלא. כל המצויים שפגשתי — ופגשתי הרבה מצויים — היו נחמדים. הצוות של המלון היה נחמד. כל מצויי שפגשתי היה עם חיוך מקסים וחוש הומור. ונועם כזה, מין נועם הליכות מאוד מאוד עדין עם נערי המעלות היה לי רומן. וזה מיד הוריד את הרגשת הפחד. הירגשתי שאם

אליהו וניצה בן־אלישר עם מירפסת חדרם ב"שרתון" בקאהיר
 „אני הרבה יותר פתוחה מבשלי, הוא איש מאוד מאוד סגור!”

אני הרגשתי את עצמי כשה מובל לטבת. אין לי מילים יותר רכות. כשקנינו את הבית במעדי ידעתי שאני אשלם את המחיר. אמרתי לאלי בלשון ארסית שיתוך זול היה אילו החזיק אותי משרד החוץ בירושלים. הייתי בלי טלפון, בלי תחבורה, פחדתי שיפקירו אותי עכשיו. פחדתי שיגידו: יש לה בית, היא יכולה לשבת בתוך הבית, הבעיה שלה נפתרה.

רציתי להכעיס את אלי, להרגיז אותו עד כדי כך שימצא לי פיתרון שיאפשר לי לצאת מהכלא של מעדי. והי שכונה כה מרוחקת, שאם אלוהים אלה אותך באותו יום, לוקח לך חצי שעה להגיע ממנה העירה. אם אלוהים לא אוהב אותך, זה עניין של שעה או שעה וחצי, עם פקקים נוראיים. לי כבר היה סוף־סוף קשרים בקאהיר. הרשת שלי היתה פרוי שה. אחרי שהתעקשתי ודחפתי ועבדתי כל־כך קשה, פחדתי שהמגורים במעדי לא רק שלא יעזרו לי ליצור עוד קשרים, אלא יקלקלו לי את מה שיש. הרגשתי דפוקה. השגריר נכנס למכונית השגרירות שלו ונוסע, ואני נשארת כלואה בבית.

מדוע מתקבל הרושם כאילו בערך הוא מיפנים שג פנוב נפוח?
 מה לא אומר לך? זאת בעיה. יש לו הופעה כזאת — הוא הולך בקוף, עם בטן מוכנת, וגב ישר. אני תמיד הולכת אחרי. זה עניין של הופעה, אנשים אומרים לי לא אחת. אבל את יודעת, הוא דווקא נחמד.

האם את חושבת שלשגריר ולאשתו קם עכשיו במצויים יותר משהיה לכם?

יותר קל מכל הבחינות. לא שזה קל,

החברות אמרו לי שאצלם לא עושים דברים כאלה, שומרים על הכבוד של האשה ולא כותבים על השמלות שלה. כי יש בזה משהו חטטני ולא מכובד. חברה שלי הציעה לי לכתוב לו מיכתב. ישבנו וליסחנו מיכתב, אבל המצרים אפילו לא יודעים עד כמה מפרסמים במצויים רק מה שהממשלה רוצה. אפשר לשבור קירות ולטפס עליהם, לא ירצו לא יפרסמו. כך היה כשהלכנו להניח זר על קבר החייל האלי-מוני, הם אירגנו למעננו את הטקס. אבל אף עיתונאי לא סיקר אותו.

רז עליה. בשקט מאוד, והדברים היו מוצנעים, ורק אנשים שנתנו בי אמון מלא אמרו לי, אבל היו דיברי ביקורת קטלניים. פעם שאלתי למי שייך מיפעל מסויים והתשובה שקיבלתי היתה „לשיי” לוש הלא מקודש” — ג'יהאן ושני מחותניה סיידי מרעי ועו'ת'מאן אחמד עו'ת'מאן. היא היתה עצמאית מדי, פעילה מדי. קראו לה ג'יהאן והיא הקפידה לתתום על מכת'בה בשמה. סוון מובארק חותמת מאדאם חוסני מובארק.

היתה פעם הפגנה בכיכר האופרה, והי מפגינים נשאו שתי תמונות־ענק של בגין מנשק את ג'יהאן ושל קרטז מנשק את ג'יהאן. המצרים מאוד מאוד רגישים לגני שא זה. יש קונפליקט עצום במעמד האשה במצויים. מצד אחד הביקורת העצור מה על גברת סאדאת, שכל אחד יודע שבהתנהגותה המוסרית אי־אפשר להטיל דופי, ומצד שני מנהל־הרדיו היא אשה ומנהל־הטלוויזיה היא אשה. אמינה אלי סעיד היא מנהלת דאר־אל־הילאל, אחד מבתי ההוצאה לאור הגדולים במצויים. יחד עם זאת, לעולם לא תפגשי אשה לבדה ברחוב. גם כשהן עובדות עם גברים, הן לא תראינה איתם בפומבי. יש משהו במצויים. שתוחם את הגבול בין התנהגות נכונה וזו שאינה נכונה.

ובתוך העולם הזה, הסגור והאכסרקוטיבי של העירייה, האם אינך התקשרויות אסורות?

אין לא יודעת. היו רכילויות קטנות, אך הן לא נגעו למצויים. יכול להיות שהגברים כן, עם זרות — לא יודעת, לא דיברו איתי על זה. אך הנשים נקיות מכל רבב.

את יודעת, אגב, שתמיד חשבו שאני מצוייה? זה אחמדי לי נורא. אמרו לי שאני נראית עם השיער כמו נפרטיטי. **התרשמתי מהספר מהספר כאילו איך נך אהבת את אנים ממצור?**

גם הוא לא אוהב אותי. הוא לא התנהג אלינו יפה, אפילו כשאלו ואני הוצאנו את כל המשכורת, 440 דולר, ונסענו לנחם את ג'יהאן אחרי מות סאדאת. הוא כתב שהשגריר בא עוד פעם להתלונן. הוא תמיד טען שאלי מתלונן, כתבה שלו עלי מאוד מאוד פגעה בחברות שלי. הוא כתב שכל השמלות שהבאתי לקאהיר עדיין ארוזות, כי אף אחד לא מומין אותנו.

מה אמר השגריר ששון עם הספר שלך?

שלחתי את הספר לכל אנשי השגרירות עם הקדשה. התגובות היו בעד ונגד. אלה שנגד אמרו שלא בסדר שכתבתי על אנשים חיים. המצרי היחיד שהעמדתי באור לא חיובי הוא בעל הבית, וסיבותי איתם. אשת השגריר חששה שזה יכניס אותם לצרות עם הבית, אבל הם לא היו מעורבים בתהליך שכירת הבית, והיו כמה צדדים לא יפים בשכירתו.

מה אמרה לך אשת השגריר? לא נעים לי לדבר עליה. היא קצת כועסת עלי.

האם הביקורת על הספר כזו אכת לך?

תראי, כולם מסכימים שהספר פתוח, אנושי ורגיש. אולי הפרזתי, אולי אם הייתי מתרגמת את הספר לערבית הייתי מוציאה כמה דברים שיכולים לפגוע.

האם הצנזורה פסקה לך קטרי עים רבים?

כן, הורידו לי הרבה דברים. **ובעיקר, האם גם הוא פסק?**

הוא קרא כל פרק לחוד, וכשגמר לקרוא את החלק הראשון אמר: את יודעת, הוא נורא קשה. אמרתי נכון, אבל זאת האמת. היה נורא קשה. שאלתי אם הוא רוצה שאשנה. הרי זו האמת, כך בדיוק זה היה. הוא אמר שאשאיר את הספר כמו שהוא. הוא לא התנגד לכתבת הספר. כתבתי על חיכוכים שהיו בינינו. על זה שיצאנו מנקודות ראות שונות, והוא לא הוריד לי את זה. התווכחנו על זה מעט, אבל כל מה שכתוב בספר הוא האמת.

הלשונות הרעות אומרות בצורה הכי בוסה כי ג'יהאן הביאה על סאדאת את מותו, בכך שלא התנהגה כאשת מנהיג מוסלמי, ועוררה את תחת האחים המוסלמים

אבל זה קל לעומת מה שעבר עלי. הבית מצויין, יש צוות־עובדים. אני עברתי תקופה שבה הם ברחו אחד אחרי השני, גלים גלים. אני מצאתי טבח טוב ועוזרת טובה. יש לי רשימת טלפונים ולא צריך לרוץ לאשת השגריר האמריקאי שבביל רשימת מומנים. כל חדברים האיומים שעברתי משום שהייתי ראשונה.

היית חוזרת לקאהיר?
 לביקור כן. הרגשתי נורא מתוסכלת כשעזבנו סוף־סוף פרצתי את הדרך. אני שים באו יותר, קיבלו אותנו יותר, הכרתי את קאהיר, הסתובבתי ברחובות והיכרתי את המצויים. למדתי אינו תדמית יש לנו בעיניהם — תדמיתו של הישראלי הנפוח, השחצן, שרקד על הגופות ושר שירי־ניצחון כמו „גאצור מחכה לרביץ”. התגלי גלתי מתחת לערימות אשפה כדי לגלות אתרים מוסלמיים. קאהיר היא עיר קטנה גדולה. אנשים דיברו על זה שאני מסתובבת בין האנשים ברחובות. זה מוצאתן בעיניהם.

האם פגשת את סעד מורי תדא?

כל הזמן ראיתי את סעד מורתדא כמלך ישראל. דיברתי איתו על זה, פעם, ברגע של אמת. אמרתי לו שאני מקנאה ביחס שהוא מקבל בישראל, לעומת היחס שאני מקבלת במצויים.

אחת הסיבות שבגללה לא אהבו את בערך במצויים היתה דיעותיו הניציות הקיצוניות. את הניכית התנועה המאוחדת. האם את חושבת כמוהו?

הייתי מעדיפה שלא לסבך את בעלי. הוא פוליטיקאי. לא הייתי רוצה להיכנס לפרטים. אני רק יכולה להגיד שיש בינינו חילוקי־דיעות בנושאים פוליטיים.

ניצה עם בעלה באכרסימבה
 „היה בינינו מעט מאוד קשר!”